

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

4. 3. 2024. – 8. 3. 2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

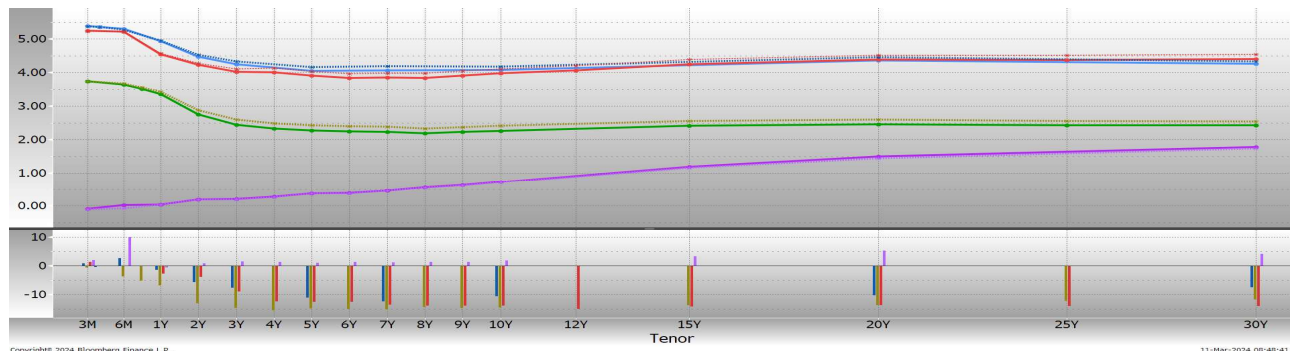

Sarajevo, 11. 3. 2024. godine**TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA**
4. 3. 2024. – 8. 3. 2024.**Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice**

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24
2 godine	2,89	-	2,76	4,53	-	4,47	4,29	-	4,25	0,19	-	0,20
5 godina	2,43	-	2,28	4,16	-	4,05	4,03	-	3,91	0,37	-	0,39
10 godina	2,41	-	2,27	4,18	-	4,07	4,11	-	3,98	0,72	-	0,74

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	1.3.24	-	8.3.24
3 mjeseca	3,777	-	3,779
6 mjeseci	3,673	-	3,635
1 godina	3,450	-	3,386

Grafikon 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Grafikon prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblje od 3 mjeseca do 30 godina na dane 8. 3. 2024. (pune linije) i 1. 3. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafikona prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone prošloga tjedna su u značajnoj mjeri korigirani na niže duž cijele krivulje. Prinosi njemačkih obveznica smanjeni su za 13 do 15 baznih poena, a prinosi talijanskih obveznica smanjeni su između 17 i 31 bazni poen, najviše na srednjem i krajnjem dijelu krivulje. Izražen pad prinosa dugoročnih talijanskih obveznica doveo je do smanjenja razlike između desetogodišnjih njemačkih i talijanskih obveznica na razinu od oko 131 bazni poen, što je najniže u posljednje više od 2 godine.

Prošloga četvrtka (7. ožujka) održana je sjednica na kojoj je **ECB četvrti put, u skladu s očekivanjima, zadržala nepromijenjene sve tri ključne kamatne stope**. Članovi UV ECB-a ponovili su da će zadržavanje ove razine troškova posudbi „dovoljno dugo značajno pridonijeti“ povratku rasta potrošačkih cijena na ciljanih 2 %. Predsjednica Lagarde izjavila je kako definitivno postoji usporenje inflacije, ali da ona i njene kolege nisu trenutno „dovoljno sigurni“ da bi smanjili kamatne stope. Dodala je kako im je očigledno potrebno više dokaza i više detalja, te da znaju kako će ovi podaci doći u narednih nekoliko mjeseci, odnosno da će znati „malo više u travnju i mnogo više u lipnju“, što je na tržištu, zajedno sa revidiranim prognozama inflacije, prihvaćeno kao signal kako bi prvo smanjenje kamatnih stopa moglo uslijediti na sjednici u lipnju. Nakon sjednice, nekoliko članova UV-a ukazalo je na lipanj kao najvjerojatniji mjesec kada bi moglo uslijediti prvo smanjenje kamatnih stopa ECB-a.

ECB je objavila nove prognoze na ovoj sjednici, prema kojima su **očekivanja inflacije za ovu godinu smanjena. Sad se očekuje kako će ciljana razina inflacije od 2 % biti dostignuta u 2025. godini.** Istodobno, smanjene su prognoze rasta BDP-a za tekuću godinu.

Tablica 3: ECB prognoze BDP-a i stope inflacije za eurozonu

	2024. godina	2025. godina	2026. godina
BDP - najnovija prognoza	0,6%	1,5%	1,6%
BDP - prognoza iz decembra	0,8%	1,5%	1,5%
INFLACIJA - najnovija prognoza	2,3%	2,0%	1,9%
Inflacija - prognoza iz decembra	2,7%	2,1%	1,9%

Njemački Ifo institut smanjio je ekonomske prognoze zemlje za ovu godinu zbog slabe potrošnje i visokih kamatnih stopa, te sada očekuje samo blagi rast BDP-a od 0,2 %. BDP Njemačke je na kraju prošle godine smanjen, a očekuje se da će ponovno biti smanjen u I tromjesečju ove godine, što bi moglo dovesti zemlju u tehničku recesiju. Ipak, sa padom kamatnih stopa i inflacije, očekuje se kako bi se do polovice ove godine BDP mogao oporaviti. Istodobno, Ifo očekuje da se stopa inflacije ove godine smanji na 2,3 % sa 5,9 % iz 2023. godine, a dodatni pad na 1,6 % očekuje se u 2025. godini.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomske pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja ulagača – EZ	OŽU	-10,6	-10,5	-12,9
2.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SIJ	-8,1%	-8,6%	-10,7%
3.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	SIJ	-6,6%	-4,4%	-8,6%
4.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	SIJ	-	-14,0%	-20,5%
5.	PMI indeks uslužnoga sektora – EZ (final.)	VELJ	50,0	50,2	48,4
6.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	VELJ	48,9	49,2	47,9
7.	BDP – EZ (Q/Q) final.	IV tromj.	0,0	0,0%	-0,1%
8.	BDP – Italija (Q/Q) final.	IV tromj.	0,2%	0,2%	0,2%
9.	BDP – Grčka (Q/Q)	IV tromj.	0,5%	0,2%	-0,1%
10.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SIJ	-1,3%	-1,0%	-0,5%
11.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	SIJ	-	0,3%	0,3%
12.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	SIJ	-	-7,39	-6,42
13.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	SIJ	21,0	27,5	23,3
14.	Tvorničke narudžbe – Njemačka (G/G)	SIJ	-6,0%	-6,0%	6,6%
15.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	SIJ	-4,8%	-5,5%	-3,5%
16.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SIJ	1,8%	0,8%	0,5%
17.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SIJ	-	0,1%	0,8%
18.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	SIJ	-	-2,3%	-6,7%
19.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	SIJ	-	-2,8%	0,1%
20.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	SIJ	-	-0,6%	-1,4%
21.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) final.	IV tromj.	0,3%	0,3%	0,2%
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	VELJ	-	4,2%	4,5%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	VELJ	-	-7,5	60,4

SAD

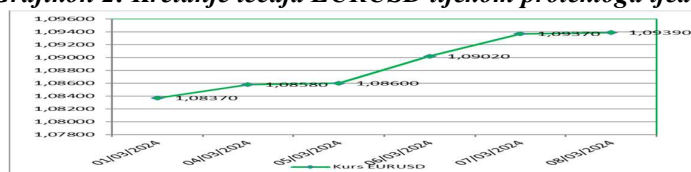
Objavljivanje ekonomskih podataka u SAD-u protekloga tjedna, prvenstveno vezanih za uslužni sektor i tržište rada, učvrstilo je očekivanja sudionika na tržištu u vezi sa smanjenjem kamatnih stopa Fed-a sredinom godine, a što je utjecalo na smanjenje prinosa američkih državnih obveznica duž cijele krivulje. Usredotočenost je protekloga tjedna bila na izlaganju predsjednika Fed-a, Powella, pred Zastupničkim domom i Kongresom SAD-a. Powell je naglasio da Fed ne predviđa smanjenje referentne kamatne stope sve dok ne stekne veće povjerenje u održivost dostizanja

ciljane razine inflacije od 2 %. Dodao je kako će vjerojatno biti prikladno početi povlačiti ograničenja monetarne politike u nekom trenutku ove godine, te da je referentna kamatna stopa vjerojatno na svom vrhuncu za ovaj ciklus. Također je upozorio na rizike povezane s preranim ili prebrzim smanjenjem kamatnih stopa, kao i s prekasnim ili premalim. Powell je također istaknuo da će američki regulatori vjerojatno napraviti „široke i materijalne“ promjene u planovima koji zahtijevaju od velikih banaka držanje većeg kapitala, što bi označilo veliku pobjedu zajmodavca na Wall Streetu. Istodobno, predsjednik Fed-a iz Minneapolisa, Kashkari, izjavio je kako očekuje da će Fed smanjiti kamatne stope dva puta ili potencijalno samo jednom tijekom 2024. godine, ali je naglasio da još nije finalizirao prognoze za predstojeći sastanak Fed-a. Objavljeno je i Fed-ovo izvješće o stanju u gospodarstvu SAD-a, poznatije kao „Beige Book“, u kojem je navedeno da je ekonomija zabilježila blagi rast od početka godine, dok su potrošači pokazali veću osjetljivost na rastuće cijene. Članica FOMC-a, Bowman, izrazila je relativno „jastrebovski“ stav napominjući kako ekonomija SAD-a nije u točki u kojoj bi Fed trebao smanjiti kamatne stope, ali je napomenula i kako se daljnja restriktivna monetarna politika ne može isključiti. Prema prognozama ulagačke banke Evercore Inc., Fed će vjerojatno početi sa smanjivanjem kamatnih stopa početkom ljeta.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	Trgovinska bilanca (u milijardama USD)	SIJ	-63,5	-67,4	-64,2
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	1. ožu	-	9,7%	-5,6%
3.	ISM indeks uslužnoga sektora	VELJ	53,0	52,6	53,4
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. ožu	216.000	217.000	217.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	24. velj	1.880.000	1.906.000	1898.000
6.	ADP indeks promjene broja zaposlenih	VELJ	150.000	140.000	111.000
7.	PMI indeks uslužnoga sektora (final.)	VELJ	51,4	52,3	52,5
8.	Kompozitni PMI indeks (final.)	VELJ	51,4	52,5	52,0
9.	Stopa nezaposlenosti	VELJ	3,7%	3,9%	3,7%
10.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	VELJ	200.000	275.000	229.000
11.	Promjena zaposlenih privatni sektor	VELJ	165.000	223.000	177.000
12.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	VELJ	7.000	-4.000	8.000
13.	Tvorničke narudžbe	SIJ	-2,9%	-3,6%	-0,3%
14.	Narudžbe trajnih dobara F	SIJ	-6,1%	-6,2%	-0,3%
15.	Potrošački krediti (u mlrd USD)	SIJ	10.0	19.45	0.92

Grafikon 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom protekloga tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0837 na razinu od 1,0939.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije tijekom protekloga tjedna bilo je usredotočeno na usvajanje novoga proračuna. Britanski kancelar, Hunt, u srijedu je predstavio „Proračun za dugoročni rast“ Velike Britanije koji ima za cilj smanjenje poreza, dok se konzervativna Vlada priprema za predstojeće opće izbore. Usvojeni proračun obuhvatio je smanjenje doprinosa na nacionalno osiguranje za 2 % (za 27 milijuna radnika). Date promjene u proračunu bit će djelomično nadoknađene ukidanjem poreznoga režima nerezidentima i povećanjem drugih poreza, te produženjem poreza na neočekivani prihod proizvođačima nafte i plina, za 12 mjeseci. Pored toga, domaće dionice dobile su poticaj odlukom koja omogućuje ulaganje dodatnih 5.000 GBP za individualne štedne račune, koji mogu ulagati u dionice Velike Britanije. Ured za proračunsku odgovornost predviđa da će ekonomski rast u 2024. godini biti 0,8 %, nešto više od 0,7 % očekivanih u studenome. Očekuje se da će inflacija u prosjeku iznositi 2,2 % u 2024. godini (prethodno

očekivano 3,6 %). Potrošnja će se realno povećati za 1 % godišnje, sa fokusom na produktivnosti NHS (Nacionalne zdravstvene službe).

Nakon što su objavljeni podaci o broju zaposlenih u nefarmerskome i privatnome sektoru u SAD-u u petak, tržišna očekivanja smanjenja kamatnih stopa BoE i ECB povećana su, što se odrazilo i na pad prinosa na obveznice duž cijele krivulje. Usredotočenost financijskoga tržišta Velike Britanije je trenutno usmjerena na objavljivanje podataka o radnim mjestima i plaćama koje se očekuje 12. ožujka, dok bi signali neujednačenih plaća mogli utjecati na smanjenje očekivanja promjene monetarne politike BoE.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Broj registracija novih auta (G/G) VELJ	-	14,0%	8,2%
2.	PMI indeks uslužnoga sektora F VELJ	54,3	53,8	54,3
3.	Kompozitni PMI indeks F VELJ	53,3	53,0	52,9
4.	PMI indeks građevnoga sektora F VELJ	49,0	49,7	48,8

Tijekom protekloga tjedna, GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,8565 na razinu od 0,8508. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD zabilježio rast sa razine od 1,2655 na razinu od 1,2858.

JAPAN

Tržište u Japanu protekloga tjedna je iščekivalo izjavu guvernera Uede i objavljivanje podataka o inflaciji u Tokiju, kao i izlaganja predsjednika Fed-a. Indeks Nikkei 225 u ponedjeljak je po prvi put povećan iznad psihološke razine od 40.000, bilježeći nove rekordne vrijednosti zahvaljujući rastu tehnološkoga sektora. Vlada želi pokrenuti tradicionalnu praksu koja se sastoji u vršenju pritiska velikih tvrtki na male dobavljače da snize cijene. Japanski diplomat, Kanda, predviđa rast kamatnih stopa na 1,9 % sa 1,1 %. Ministar financija, Suzuki, konstatirao je, suprotno nedavnim izvješćima, da Vlada ne razmatra proglašenje kraja deflacije. Bivši dužnosnik BoJ, Yamamoto, smatra da će BoJ vjerojatno biti potrebno 9 godina za normalizirati svoju bilancu. Dužnosnik najveće banke u Japanu (Mitsubishi UFJ Financial Group Inc) naveo je neophodnim ukidanje negativnih kamatnih stopa još u ožujku, dok su za svop tržište šanse za takav razvoj događaja 50. Unija UA Zensen objavila je da rani rezultati njihovih razgovora pokazuju da su radnici osigurali prosječan rast plaća od 6,7 %, što je najviši rast od kada je ova unija osnovana 2013. godine. Guverner Ueda istaknuo je da povećavanje kamatnih stopa ne bi ukinulo kvantitativne olakšice i ne bi značilo kako monetarni uvjeti više ne podržavaju ekonomiju. Naredni sastanak BoJ zakazan je za 18. i 19. ožujka, a Reuters prenosi da je sve veći broj kreatora monetarne politike BoJ koji zagovaraju ukidanje negativnih kamatnih stopa.

Tablica 7: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Kapitalna potrošnja (G/G) 4. tromj.	2,8%	16,4%	3,4%
2.	Monetarna baza (G/G) VELJ	-	2,4%	4,8%
3.	Inflacija u Tokiju (G/G) VELJ	2,5%	2,6%	1,8%
4.	PMI uslužnoga sektora F VELJ	52,5	52,9	53,1
5.	PMI kompozitni F VELJ	50,3	50,6	51,5
6.	Zarade radnika (G/G) SIJ	1,2%	2,0%	0,8%
7.	Potrošnja kućanstava (G/G) SIJ	-4,1%	-6,3%	-2,5%
8.	Tekući račun (u mlrd JPY) SIJ	-330,4	438,2	744,3
9.	Trgovinska bilanca (u mlrd JPY) SIJ	-1.483,2	-1.442,7	115,5
10.	Vodeći indeks P SIJ	109,7	109,9	110,5
11.	Koicidirajući indeks P SIJ	110,2	110,2	116,0

JPY je tijekom protekloga tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 162,68 na razinu od 160,86. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 150,12 na razinu od 147,06.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja utemeljen je na vanjskim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili naizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

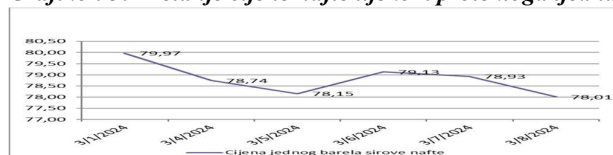
NAFTA I ZLATO

Cijena jednoga barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak iznosila je 79,97 USD (73,79 EUR).

Početkom tjedna, cijena ovoga energenta zabilježila je smanjenje, nakon što je OPEC+ potvrdio očekivano produženje dragovoljnoga smanjenja proizvodnje od ukupno 2,2 milijuna barela dnevno do kraja II tromjesečja. U utorak je cijena nafte nastavila bilježiti smanjenje jer su zabrinutost zbog kineskoga plana za rast ekonomije i neizvjesnost u vezi s tempom smanjenja kamatnih stopa u SAD-u nadmašili izgleda nestabilnijega tržišta zbog kontinuiranoga ograničavanja ponude OPEC+. Analitičari prognoziraju da će globalna potražnja za naftom dostignuti vrhunac od 106 milijuna barela dnevno 2029. godine, te da će postupno opadati tijekom 2030-ih. Potrošnja benzina će pasti za skoro 12 milijuna barela dnevno između 2023. i 2040. godine. Cijena nafte zabilježila je rast nakon što je EIA objavila da je rast zaliha sirove nafte u prošlom tjednu (1,37 milijuna barela) bio manji od očekivanja (2,7 milijuna barela). Osim toga, pojačane su tenzije oko Crvenoga mora jer je američki dužnosnik potvrdio da je vjerojatno bilo smrtnih slučajeva u napadu na brod u Adenskome zaljevu. S druge strane, kineski Sinopec pozvao je Vladu da podupre projekte za iskorištavanje nafte iz škrljaca uz povlaštenu poreznu tretman i financijsku pomoć, navodeći složenost eksploatiranja zbog geoloških ograničenja u usporedbi sa američkim. Kuvajt je priopćio kako je globalna potražnja za naftom jaka i da tržište ove godine izgleda relativno uravnoteženo. Krajem tjedna objavljena je vijest da je China National Offshore Oil Corporation otkrila novo naftno polje u Južnome kineskom moru i da ima dokazane rezerve nafte i plina od ukupno 102 milijuna tona ekvivalentne nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednoga barela sirove nafte iznosila je 78,01 USD (71,31 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodni tjedan za 2,45 %.

Grafikon 3: Kretanje cijene nafte tijekom protekloga tjedna

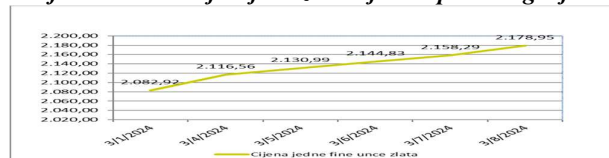

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.082,92 USD (1.922,04 EUR).

Tijekom protekloga tjedna, cijena zlata imala je tendenciju rasta, te je nastavila bilježiti rekordno visoke razine. Neizvjesnosti u vezi s globalnom ekonomijom i špekulacije o ranome smanjenju kamatnih stopa doprinijele su rastu cijene ovoga plemenitog metala početkom tjedna. Istodobno, potražnja za zlatom pojačana je nakon objavljivanja pojedinih pokazatelja koji su ukazali da se ekonomija SAD-a hladi, dok su znaci recesije u Europi i Japanu, zajedno sa prognozama rasta iz Kine, utjecali na potražnju ovoga plemenitog metala kao sigurnoga utočišta. World Gold Council je objavio da su središnje banke u siječnju dodale 39 tona zlata globalnim rezervama. Turska (12t) je bila najveći kupac, a slijede Kina (10t), Indija (9t), Kazahstan (6t), Jordan (3t) i Češka (2t). Prodaja je bila relativno ograničena na Rusiju (-3t). Zlato je osjetljivo na očekivanja kretanja kratkoročnih kamatnih stopa u SAD-u, u smislu da niže stope imaju tendenciju podizanja cijene zlata, koje nema prinos. Smanjenje prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacija USD utjecali su na nastavak rasta cijene zlata na rekordno visoke razine i tijekom sredine tjedna. Narodna banka Kine objavila je da je u siječnju, 16. mjesec zaredom, dodala zlato u svoje devizne rezerve. Zlato u polugama koje drži Narodna banka Kine poraslo je za otprilike 390.000 trojnih unci prošloga mjeseca, što rezultira ukupnom razinom od 72,58 milijuna trojnih unci, a što je ekvivalentno iznosu oko 2.257 tona. Na rast cijene zlata utjecalo je i izlaganje predsjednika Fed-a pred Zastupničkim domom i Kongresom SAD-a, u kojem je navedeno da će Fed vjerojatno smanjiti kamatne stope u ovoj godini, ali da čekaju kako bi bili više uvjereni da se inflacija kreće prema ciljanoj razini. U petak je cijena zlata, nakon objavljivanja podataka sa tržišta rada u SAD-u, nastavila bilježiti rekordan rast.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.178,95 USD (1.991,91 EUR). Cijena zlata je u proteklome tjednu zabilježila rast od 4,61% na tjednoj razini.

Grafikon 4: Kretanje cijene zlata tijekom protekloga tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja utemeljen je na vanjskim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili naizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.